

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Development of Student Counseling Via Online of Secondary Schools under the Office of the Basic Education Commission

สุวรรณ แสงสุริยา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ที่ส่งผลต่อการพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน ดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา เป็น การวิจัยเชิงทดลองที่ผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดย ค่าคะแนนระดับการดำเนินงาน ความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้น ความตระหนัก ขั้น ความพยายาม ขั้นความสำเร็จ และขั้นความยั่งยืน โดยดำเนินการที่โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี กรณีศึกษา ขั้นตอนที่วิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นที่ 2 การสร้างระบบ ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบ ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบของระบบการวิจัย ประกอบด้วย ระบบย่อยซึ่งดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจร 4 ระบบ ได้แก่ ระบบการวางแผน ระบบการปฏิบัติการ ระบบตรวจสอบ ระบบสะท้อนผล ซึ่งทุกระบบมีขั้นตอนในการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล

2. ผลการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ส่งผลต่อการพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน ระดับมากที่สุด คือ มีการพัฒนาดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีข้อมูลความก้าวหน้าของการพัฒนาระดับความยั่งยืน

ข้อค้นพบจากการวิจัย คือ การพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียนที่เป็น ข้อค้นพบใหม่ การพัฒนาความรู้และทักษะในบทบาทหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนัก เกิดการยอมรับและปฏิบัติหน้าที่อย่างเข้มแข็ง

คำสำคัญ : ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์, การพิทักษ์คุ้มครองและดูแล, ภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี สถานที่ทำงาน: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 อ. เมือง จ. เพชรบุรี 76000 อาจารย์ที่ปรึกษา สุมาลี พงศ์ติยะไพบุลย์รองคณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Abstract

This research aimed to develop system for online student counseling resulting in thorough protection and counseling, promotion of immunity and adjustment for living, participation in social and self development, and complete development. This qualitative research was conducted by applying research and development concept and choosing Prommanusorn School, Phetchaburi Province as a case study. The data were analyzed by calculating the scores of performance level and the strength of online student counseling system in 4 stages, namely the stages of awareness, effort, success, and sustainability. There were 4 steps in conducting this research, namely 1) basic information investigation, 2) system creation, 3) experiment on system, and 4) system evaluation and improvement.

The research results were as follows:

1. The developed online student counseling system consisted of 4 cyclical subsystems, namely the subsystems of planning, operation, examination, and feedback. In each subsystem, there were 4 performance steps, i.e. planning, operation, examination, and feedback steps.

2. The application of online student counseling system resulted in thorough protection and counseling, promotion of immunity and adjustment for living, participation in social and self development, and complete development at a highest level in continuous performance development and the existence of progress information on sustainable development.

The research finding was that development of body of knowledge concerning students' risky behavior was an innovative finding. The regular development in knowledge and skill for performing in duties and roles of concerned persons caused their awareness, acceptance, and energetic work performance.

Keyword: Student counseling via online, Promotion of immunity, Adjustment for living

บทนำ

เด็กและเยาวชนเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทย หรือมีผู้กล่าวเสมอว่า “เด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ” แต่เด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้สร้างความหวั่นวิตกต่ออนาคตของชาติ เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามสื่อมวลชน ข่าวรายวัน พบว่า เด็กและเยาวชนมีปัญหาการใช้ความรุนแรง ยาเสพติด ปัญหาทางเพศ การปรับตัว เป็นต้น และจากข้อมูลวิจัยฝ่ายวิจัยสถานการณ์เด็กไทย ของ อมรวิชัย นาคทรพร (2551) สถาบันรามจิตติ โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สสำรวจพฤติกรรมเด็กและเยาวชนปี 2551 สรุปพบว่า ภาพรวมของสังคมไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนในด้านของมิติทางลบ ยืนยันว่าสถานการณ์ของเด็กไทยปัจจุบันน่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกำลัง

เผชิญปัญหาหลายด้านพร้อมกันกล่าวคือ 1) มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ก่อให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มีเด็กอายุต่ำกว่า 19 ปี มาทำคลอดสูงขึ้นต่อเนื่อง ตั้งแต่ 2548 - 2551 ซึ่งปี 2551 ประมาณการว่ามีถึง 77,092 คน จากปี 2550 ที่มี 68,385 คน นำมาสู่ปัญหาความไม่พร้อมที่จะเลี้ยง ปัญหาเศรษฐกิจ เพราะไม่มีงานทำ 2) เด็กและเยาวชนกระทำผิดกฎหมายมากขึ้นเด็กถูกส่งเข้าสถานพินิจและสถานคุ้มครองเด็กและเยาวชนปี 2551 จำนวน 42,102 คน มากกว่าปี 2550 ประมาณ 2,000 คน คดีอันดับต้นๆ คือ ลักทรัพย์ ยาเสพติด และการทำร้ายต่อชีวิตและร่างกาย 3) เด็กใช้ชีวิตกับสื่อมากขึ้น โดยประมาณ 6-7 ชม. ต่อวัน กับสื่อต่างๆ ทั้งโทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์ 4) เด็กไทยมีแนวโน้มที่จะมีภาวะความเครียดสูง ในด้านการมองสังคมและการเมืองติดลบ ปี 2551 มีเด็กเครียดจนปวดท้อง หรือนอนไม่หลับเฉลี่ยถึง 30 เปอร์เซ็นต์ นอกจากนี้ อมรวิทย์ นาครทรรพ (2551) ยังกล่าวอีกว่า ภาวะเครียดจะสูงขึ้นตามระดับการศึกษา โดยนิสิต นักศึกษา เครียดถึง 40 เปอร์เซ็นต์ ปัญหาจากการเรียนและการแข่งขัน ขณะที่เด็กกว่า 60 เปอร์เซ็นต์ ในระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา เห็นว่าประเทศไทยมีการทุจริต คดโกงในระดับมาก จึงน่าห่วงว่าปี 2552 เด็กไทยจะเครียดมากขึ้น และ 5) เด็กไทยไม่ชอบไปโรงเรียนมากขึ้น และมีนิสัยการเรียนรู้น่าเป็นห่วง โดยมีเพียง 27 เปอร์เซ็นต์ ที่อ่านหนังสือเป็นงานอดิเรกและเด็กที่บอกว่าชอบไปโรงเรียนมาก ลดลงจาก 43 เปอร์เซ็นต์ เหลือเพียง 38 เปอร์เซ็นต์ ยิ่งเมื่อเริ่มเข้าชั้นมัธยมศึกษา สาเหตุหนึ่งมาจากการกลัววิชา ทัศนคติต่อครู ความเครียดต่อสภาพความรุนแรงในโรงเรียน โดยมีเด็กเพียง 26 เปอร์เซ็นต์ ที่รู้สึกปลอดภัยมากเวลามาโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย อาทิ สภาพครอบครัวอ่อนแอ เด็กเทียวกลางคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาที่ต้องเฝ้าระวังมากเป็นพิเศษในกลุ่มเยาวชน ได้แก่ การใช้ความรุนแรง ถูกทำร้าย และอุบัติเหตุ จากปัญหาดังกล่าวหลายฝ่ายได้วิเคราะห์ว่า เป็นผลมาจากการจัดการศึกษาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งกลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง จึงทำให้เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่หาทางออกโดยการพึ่งสารเสพติด และการใช้ความรุนแรง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2547) จึงได้ร่วมกันวางรากฐานพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียนโดยเน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อนึ่งการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมแรง ร่วมใจ ช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่อง เพราะระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีแบบแผนขั้นตอนชัดเจนเพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงเป็นกลไกหลักในการที่จะช่วยเหลือนักเรียน และเป็นภารกิจที่สำคัญงานหนึ่งของสถานศึกษาที่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนทั้งในและนอกสถานศึกษาจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ดังนี้ ครูที่ปรึกษาขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล ขาดการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ ขาดความรู้ความเข้าใจ ในการใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้ยังขาดการประสานงาน ที่ดีของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ รวมไปถึงผู้ปกครองและชุมชน การติดตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความต่อเนื่องในการกำกับติดตามนิเทศและรายงานผลการ

ดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนยังไม่ทั่วถึงไม่เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน และขาดการป้องกันแก้ไข ทำให้ปัญหาล่าช้าไม่ทันเวลา (อุทิศ ตาปราบ, 2548; ภคพร อนุกุลประชา, 2549; อภิศดิ์ มุ่งชู, 2549; อาทิสยา วรณิตย์, 2549) นอกจากนี้โครงการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนารูปแบบการสร้างคามเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 4 ภูมิภาค วิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2551 โดยศูนย์เครือข่ายภาคกลาง คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยาแนะแนวและการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้ร่วมเป็นผู้วิจัยร่วมในการวิจัยตามโครงการ การศึกษาพัฒนาการสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 4 ภูมิภาค (ภาคกลาง) ระยะที่ 1 การศึกษาและพัฒนาการสร้างความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2551 จากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ หัวหน้าระดับ ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา และนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว พบว่า การทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นการดูแลเฉพาะส่วนแต่ละห้องเรียน ขึ้นอยู่กับเจตคติของของครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา มีการเชื่อมโยงการทำงานเฉพาะบางส่วน และน้อยมากในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งจะดำเนินการโดยการเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรม Homeroom Classroom Meeting การคัดกรองนักเรียน มีบางโรงเรียนคัดกรองด้วยแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (The Strengths and Difficulties Questionnaire: SDQ) เป็นแบบสอบถามสำหรับประเมินพฤติกรรมของเด็ก และวัยรุ่น ปัจจุบันได้มีการศึกษาและพัฒนา เพื่อนำมาใช้ในงานวิจัยหรืองานทางคลินิกที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของเด็ก และวัยรุ่น แต่ไม่ได้มีการวิเคราะห์และประเมิน หรือนำผลมาดำเนินการอย่างเป็นระบบในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไข เนื่องจากมีครูที่มีความรู้สามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลได้เพียงคนเดียว หรือไม่มีการทำงานเชื่อมโยงภายใน และภาคีภายนอก สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนยอดนิยม เห็นว่าการเยี่ยมบ้าน และการประเมินนักเรียนด้วยแบบประเมิน เป็นภาระยิ่งใหญ่ เนื่องจากมีนักเรียนจำนวนมาก นักเรียนส่วนใหญ่มาจากต่างอำเภอ และมีนักเรียนบางส่วนมาจากจังหวัดข้างเคียง การวิเคราะห์และประเมินคัดกรองนักเรียนด้วยแบบประเมินต้องใช้เวลามาก ไม่มีเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่สะดวกและรวดเร็ว การส่งเสริม การพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขนักเรียนเป็นรายบุคคลมีน้อยมาก ปัญหาบางปัญหาไม่ได้รับการแก้ไขให้สิ้นสุดทำให้เกิดความรุนแรงเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่จัด ส่วนมากเป็นภาพรวมทั้งโรงเรียน หรือระดับชั้น เป็นด้านการส่งเสริม การพัฒนา เช่น กีฬา ค่ายพุทธบุตร ฯลฯ ไม่มีกิจกรรมด้านการป้องกันหรือแก้ไข ปัญหาเฉพาะด้านของเด็กกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถดำเนินการได้ โดย 1) ต้องการให้สร้างความตระหนักว่าปัญหานักเรียนต้องการความช่วยเหลืออย่างจริงจัง และมองเห็นว่าปัญหานักเรียนเป็นปัญหาที่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องต้องประสานกันในการให้ความช่วยเหลือ 2) สร้างความมั่นใจโดยการให้ความรู้และสร้างทักษะในการแก้ปัญหาให้กับครูที่ปรึกษา โดยใช้เครื่องมือในการแก้ปัญหา เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) ต้องการทำให้มีการประสานกับภาคีเครือข่ายภายนอกที่เกี่ยวข้อง 4) การนำนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเข้าสู่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการรู้จักนักเรียน คัดกรองนักเรียน และปัญหาได้รับการแก้ไขเบื้องต้น

จากปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงควรมีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบให้ทุกฝ่ายได้เห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รู้จักแนวทาง การดำเนินงานทุกขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายการทำงานร่วมกันและการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ มีเครื่องมือ

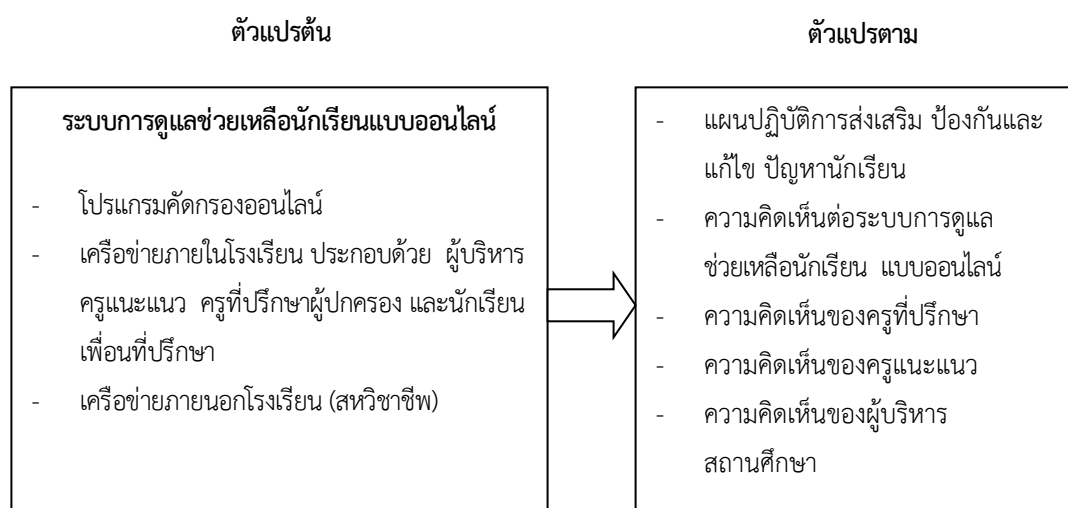
โปรแกรมคัดกรองที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อลดภาระครูที่ปรึกษา สามารถ Online ข้อมูลนักเรียนไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อใช้ฐานข้อมูล ในการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไข และให้การช่วยเหลือ ตรงตามสภาพจริงทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ที่ส่งผลต่อการพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยสังเคราะห์หัวตัวแปรที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสู่การทดลองระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ในสภาพการณ์ที่เป็นจริงของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตัวแปรเหล่านี้ผู้วิจัยสามารถสร้างให้เป็นตัวแปรกระทำการ (Treatment) ได้ในสภาพจริง และส่งผลต่อตัวแปรตามที่เกิดขึ้นจริงในบริบทของโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองแสดงให้เห็นดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ประกอบด้วย ครูผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่ปรึกษา ในปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งสิ้นจำนวน 640 คน

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรีเป็นประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นโรงเรียนยอดเยี่ยม นักเรียนมาจากทุกอำเภอของจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดใกล้เคียงทำได้ยากต่อการเยี่ยมบ้านและการคัดกรองนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน และครูผู้สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน
2. นักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 150 คน และนักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 150 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน
3. ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รวมทั้งสิ้น 300 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมี 3 ชุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนว และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามโครงการการศึกษาและพัฒนารูปแบบการสร้าง ความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 4 ภูมิภาค : ระยะที่ 1 การศึกษาและพัฒนารูปแบบการสร้าง ความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2551 : 3) มาปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 เพื่อสอบถามการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามตัวชี้วัด 4 ด้าน คือ การพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและการปรับตัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม และการมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน เครื่องมือที่ใช้แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ และประเภทของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาตามตัวชี้วัด 4 ด้าน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2

ชุดที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามตัวชี้วัด 4 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย การพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง จำนวน 7 ข้อ การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและการปรับตัว จำนวน 9 ข้อ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม จำนวน 6 ข้อ การมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน จำนวน 3 ข้อ

ชุดที่ 2 สำหรับครูแนะแนว มีการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามตัวชี้วัด 4 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย การพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง จำนวน 7 ข้อ การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและการปรับตัว จำนวน 9 ข้อ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม จำนวน 6 ข้อ การมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน จำนวน 3 ข้อ

ชุดที่ 3 สำหรับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ตามตัวชี้วัด 4 ด้าน จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย การพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง จำนวน 7 ข้อ การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและการปรับตัว จำนวน 9 ข้อ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม จำนวน 6 ข้อ การมีการพัฒนาอย่างรอบด้าน จำนวน 3 ข้อ

แบบสอบถามทั้ง 3 ชุด มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบข้อที่ดำเนินการและมีร่องรอยการดำเนินงาน มากที่สุดเพียงข้อเดียวที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้แผนแบบการวิจัย แบบผสมผสาน คือ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ และวิจัยเชิงปริมาณในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนตามกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากนั้นนำมาเป็นตัวแทนทางความคิดในการกำหนดขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างระบบให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 การสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ เป็นการสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ให้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้ โดยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มากำหนดแนวทางการพัฒนาระบบ และกำหนดองค์ประกอบของระบบ

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ โดยได้นำกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโปรแกรมคัดกรองวัยรุ่นไปปฏิบัติตามสถานการณ์จริงกับกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี

ขั้นที่ 4 การประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์เป็นการดำเนินการประเมินผลหลังจากการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ไปทดลองใช้เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบในส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ให้ค่าคะแนนระดับการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในส่วนจังหวัดเพชรบุรี ที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยให้คะแนนระดับการดำเนินงาน ดังนี้

ความตระหนัก	ให้คะแนน	1
ความพยายาม	ให้คะแนน	2
ความสำเร็จ	ให้คะแนน	3
ความยั่งยืน	ให้คะแนน	4

2. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวม รายด้านและรายข้อของแบบสอบถามตอนที่ 2 ทั้ง 3 ฉบับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยเทียบระดับความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับเกณฑ์การแปลความหมายของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) โดยกำหนดเป็น 4 ระดับ ดังนี้

0.05 - 1.49 หมายถึง มีการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับน้อย

ในการวิจัยครั้งนี้เทียบกับระดับความตระหนัก

1.50 - 2.49 หมายถึง มีการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับ

ปานกลาง ในการวิจัยครั้งนี้เทียบกับระดับความพยายาม

2.50 - 3.49 หมายถึง มีการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก
ในการวิจัยครั้งนี้เทียบกับระดับความสำเร็จ

3.50 - 4.00 หมายถึง มีการดำเนินงานความเข้มแข็งของระบบการดูแลช่วยเหลืออยู่ในระดับมากที่สุด
ในการวิจัยครั้งนี้เทียบกับระดับความยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สรุปผลได้ ดังนี้

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาโดยการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาการเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้โดยครูที่ปรึกษา ให้มีการส่งต่อบุคคลภายใน เช่น ครูแนะแนว กรณีปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้โดยผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ต้องมีการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางภายนอกเป็นการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบและมีส่วนร่วมเพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการจัดระบบการทำงานตามทฤษฎีระบบ ประกอบด้วย ด้านตัวป้อน (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) และการทำงานอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล 5 ฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

2. ผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ สรุปได้ดังนี้

การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ได้นำข้อมูลจากการแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนละ 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ส่วนที่ 1 สร้างระบบ ประกอบด้วย

2.1.1 ระบบวางแผน ร่างระบบร่างโครงสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ โดยสร้างความรู้และความเข้าใจให้ตรงกันในการดำเนินการร่วมกัน กำหนดบทบาทของแต่ละฝ่ายให้เกิดเครือข่ายการทำงาน อย่างเป็นระบบโดยการทำงานของ 5 ภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา โดยมีครูที่ปรึกษา เป็นบุคคลหลัก มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนในความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล โดยโปรแกรมคัดกรองวัยรุ่นเป็นเครื่องมือในการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล ผู้บริหาร และครูแนะแนวสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ กรณีนักเรียนมีปัญหาควได้รับการตรวจสอบเพิ่มเติม เช่น การให้คำปรึกษา เครื่องมือคัดกรองเฉพาะทาง ข้อมูลเชิงประจักษ์

2) ขั้นตอนการคัดกรองเด็ก โปรแกรมคัดกรองวัยรุ่นจะคัดกรอง ด้านปัจจัยเสี่ยงออกเป็น 2 ส่วน คือ เสี่ยง และไม่เสี่ยง สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงของตัวเด็ก แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ไม่เสี่ยง เสี่ยงเล็กน้อย เสี่ยงปานกลาง และเสี่ยงมาก ตลอดจนจัดทำข้อมูลสารสนเทศ รายห้อง ระดับชั้น และระดับโรงเรียน ครูที่ปรึกษาสามารถแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

3) ขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนา ครูที่ปรึกษาร่วมกับหัวหน้าระดับ และผู้บริหารวางแผน ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กกลุ่มปกติให้ได้พัฒนาตามศักยภาพ ตลอดจนจัด กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ นักเรียนมีความเข้มแข็งทางใจ และมีภูมิคุ้มกันที่ยั่งยืน

4) ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญา ส่วนนี้จะประกอบด้วยเด็ก 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา บังคับเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยง บางด้านต้องดำเนินการเป็นรายบุคคล เช่น ซึมเศร้า เพศสัมพันธ์ บางด้านสามารถทำเป็นกลุ่ม เช่น กิจกรรมทางศาสนา ปัญหาการเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญาจะ ดำเนินการโดยบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องภายในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญา กรณีที่เด็ก ได้รับการป้องกันและแก้ไขจนปกติก็จะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามข้อ 3)

5) ขั้นตอนการส่งต่อภายใน และภายนอก สำหรับเด็กที่มีปัญหารายกรณี ไม่สามารถ แก้ไขได้โดยครูที่ปรึกษา จะถูกส่งต่อไปยังครูแนะแนว ดำเนินการต่อ หากกรณีปัญหาที่ต้องใช้ผู้มีความสามารถเฉพาะ ทาง ครูแนะแนวจะส่งต่อบุคคลภายนอก (สหวิชาชีพ) ซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง

2.1.2 ผู้วิจัยได้นำความรู้จากเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการสังเกตมา ดำเนินการสังเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างคู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ (A)

2.1.3 การตรวจสอบโครงร่างคู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ (O) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน และคณะกรรมการควบคุมปรัชญาคุณิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อประเมินความเหมาะสมและประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1.4 การสะท้อนผลปรับปรุงโครงร่างคู่มือการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบ ออนไลน์ (R) ผู้วิจัยได้นำผลจากการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขโครงร่างคู่มือการบริหารระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ และจัดทำคู่มือสอบฉบับสมบูรณ์ส่งให้โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี

2.2 ส่วนที่ 2 พัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

2.2.1 วางแผนพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้อง (P)

1) ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติผู้บริหาร และครูโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี ไปสู่ความรับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นองค์รวม

2) เสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานโรงเรียนพรหมา นุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี

2.2.2 อบรมเชิงปฏิบัติการผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลายกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ได้อบรมเชิงปฏิบัติการผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองนักเรียน โดยได้พัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และสร้างเจตคติ หลังจากนั้นได้ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้วางแผนการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำเสนอ

กิจกรรมที่ 2 ได้พัฒนาครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ด้านทักษะการให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษา ส่วนมากได้ให้ข้อเสนอแนะว่าครูที่ปรึกษาทุกคนควรได้รับการพัฒนาด้านทักษะการให้คำปรึกษา

กิจกรรมที่ 3 ได้พัฒนาครูที่ปรึกษา ด้านทักษะการให้คำปรึกษาทุกคนในโรงเรียนพรหมานุสรณ์ ผลจากการสนทนากับผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าครูที่ปรึกษาบางส่วนเริ่มไม่หนีปัญหา พยายามเข้าไปช่วยเหลือนักเรียน

กิจกรรมที่ 4 ได้พัฒนาครูคอมพิวเตอร์ ครูที่ปรึกษา ด้านการใช้โปรแกรม คัดกรองวัยรุ่น โดย ศ.พญ.สุวรรณา เรืองกาญจนเศรษฐ์ โรงพยาบาลรามาธิบดี และคณะ มีการติดตามพัฒนาโปรแกรมและความรู้เพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 5 พัฒนาทักษะการให้คำปรึกษานักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา หลายรุ่น ผลนักเรียนที่ผ่านการอบรมนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ร้อยละ 30 สามารถปฏิบัติงานได้ดี ร้อยละ 20 พอใช้ และร้อยละ 50 ไม่ปฏิบัติหน้าที่

กิจกรรมที่ 6 พัฒนาความรู้ด้านวัยรุ่นให้ครูที่ปรึกษา โดยคณะแพทย์โรงพยาบาลรามาธิบดี ทำให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจวัยรุ่นและความแตกต่างของมนุษย์ตลอดจนพฤติกรรมนักเรียนมากขึ้น

2.2.3 ผลการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี มีข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศ ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาในนักเรียนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง ด้านการส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม ด้านการมีพัฒนาการอย่างรอบด้าน

2.2.4 ผลการประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามผู้บริหาร ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้ง 4 ด้าน (รวม 25 ข้อ) ได้แก่ ด้านการพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง ด้านการส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัว ด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม และด้านการมีพัฒนาการอย่างรอบด้าน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่สายงานบริหารในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี และรองผู้อำนวยการโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เทียบระดับความยั่งยืน

ผู้ปฏิบัติงานสายงานสอนในฐานะครูแนะแนว โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เทียบระดับความยั่งยืน

ผู้ปฏิบัติหน้าที่สายงานสอนในฐานะครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เทียบระดับความสำเร็จ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ ผู้วิจัยพบ ประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. กระบวนการที่ใช้ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์

กระบวนการที่จะทำให้การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ประสบความสำเร็จ คือ การวิจัยและพัฒนา โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหารและครูอาจารย์โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรีไปสู่ความรับผิดชอบต่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นองค์รวมผู้บริหาร ครูแนะแนว

ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันพัฒนาระบบในโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี มีการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำโปรแกรมคัดกรองวัยรุ่นมาใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และข้อมูลสารสนเทศ เพื่อลดภาระครูที่ปรึกษาและเพื่อนำข้อมูลรายบุคคลและข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยการพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความสามารถตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานโรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบออนไลน์ส่งผลต่อนักเรียน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การพิทักษ์คุ้มครองและดูแลอย่างทั่วถึง การส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและการปรับตัว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม และการพัฒนาอย่างรอบด้าน

2. ปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

2.1 ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติหน้าที่สายงานบริหารเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุน

2.2 เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และข้อมูลสารสนเทศ

2.3 ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และมีความตระหนัก

2.4 มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

2.5 มีเครือข่ายภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยทุกภาคส่วน เช่น ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เครือข่ายภายนอกสถานศึกษา เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง สหวิชาชีพ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยดังที่กล่าวมาแล้ว มีดังนี้

1. ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ทุกคนควรได้รับการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเทคนิคการให้คำปรึกษา และมีการอบรมต่อยอด

2. เห็นควรได้กำหนดไว้ในหลักสูตรให้ทุกคนที่เรียนครูต้องเรียนเรื่องการให้คำปรึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการประเมินนักเรียนด้านปัจจัยเสี่ยงของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนมีปัจจัยเสี่ยงด้านกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 68.15 และ 74.72 และทางด้านความนับถือตนเองจากครอบครัว ร้อยละ 80 และ 67.59 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนมีปัจจัยเสี่ยงด้านกิจกรรมทางศาสนา ร้อยละ 69.18 และ 68.73 และทางด้านความนับถือตนเองจากครอบครัว ร้อยละ 79.59 และ 73.94 ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอว่าควรได้มีการพัฒนาบุคคลทุกภาคส่วน ด้านคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมไทย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2547). **คู่มือครูที่ปรึกษาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การคำครูสภา (ร.ส.พ.).
- ภคพชร อนุกุลประชา. (2549). **การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนปิยะมหาราชาลัย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. **ข่าวสารการวิจัยการศึกษา**. 1(4) กุมภาพันธ์ – มีนาคม 2538 : 13.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม**. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- _____. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา** กรุงเทพฯ : [ม.ป.พ.].
- _____. (2547). **คู่มือวิทยากรเครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2547). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2551). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. [ม.ป.ท.: ม.ป.พ.]
- อมรวิทย์ นาคทรพร. (2551). **เด็กไทยกับ 10 สถานการณ์เด่นรอบปี 2551**. สืบค้นเมื่อ สิงหาคม 18, 2552 จาก http://cw.centralcwt.com/index.php?option=com_content&task=view&id=85&Itemid=23
- อภิศักดิ์ มุ่งชู. (2549). **พัฒนาการปฏิบัติงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจันทร์เบงพานุสรณ์ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาทิสยา วรณิตย์. (2549). **การพัฒนาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านแฮดกิ่งอำเภอบ้านแฮดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2**. ปรินญาณิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิตสาขา วัฒนการศึกษา มหาสารคาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทิศ ตาปราบ. (2548). **การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองโจดอำเภอนนสูง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1**. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.